

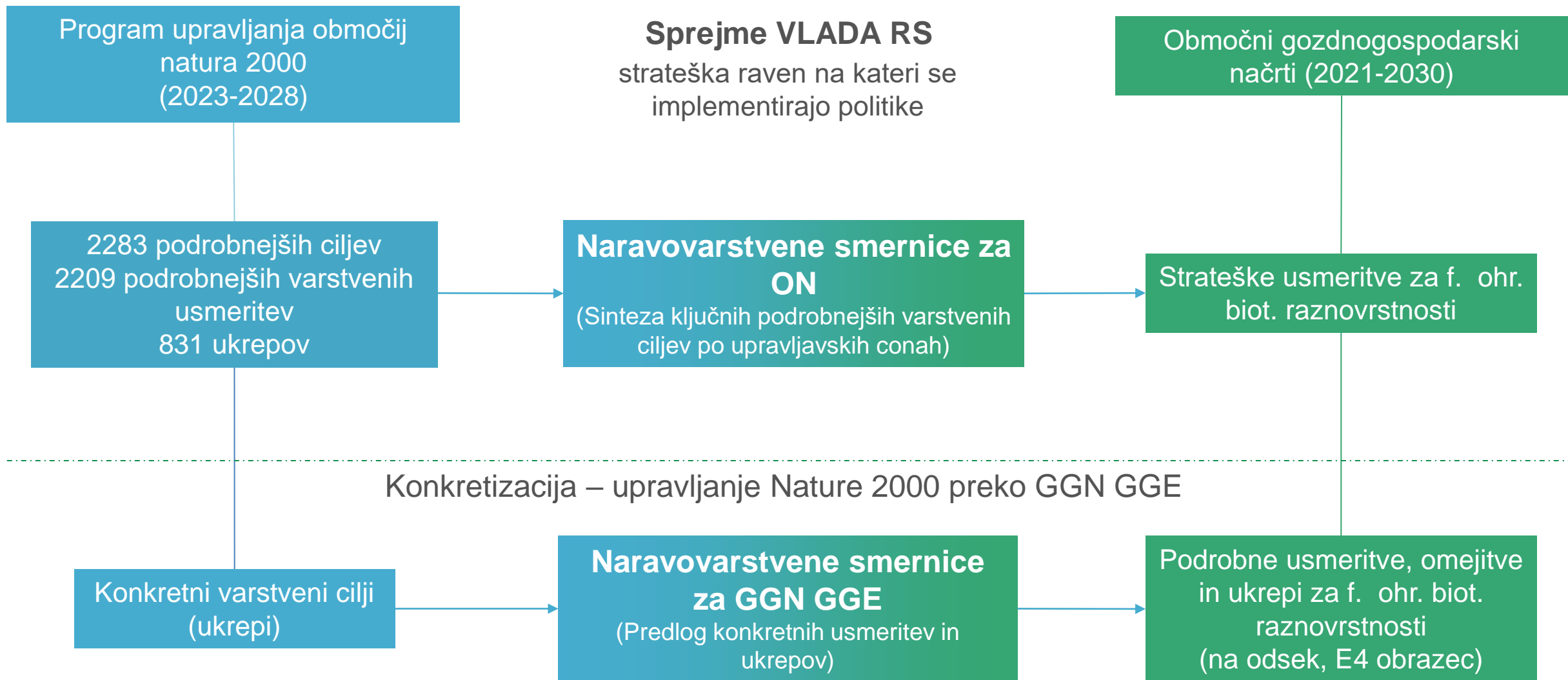
Ukrepi PUN 2023-2028 na področju gospodarjenja z gozdovi

mag. Matjaž Guček

Ljubljana, 11.1.2024



Vključevanje vsebin PUN v sektorske načrte



Vključevanje vsebin PUN v GGN GGE

Temelji na zakonskih predpisih in dobrem sodelovanju med ZGS in ZRSVN

- ZRSVN za vsak GGN GGE pripravi predlog naravovarstvenih smernic
- ZGS predlog smernic pregleda in poda pripombe, običajno pa se izvede tudi usklajevalna delavnica
- Usklajene smernice se upoštevajo pri pripravi:
 - Predloga funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in varovanja naravnih vrednot
 - Usmeritev za funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti
 - V GGN GGE se vključijo tudi zahteve vrst
 - Vključijo se druge smernice, omejitve in ukrepi

Predlog
naravovarstvenih
smernic ZRSVN



Usklajene
naravovarstvene
smernice

Vključitev NS v GGN
GGE

Ukrepi v sektorju gozdarstvo



Delež odmrle biomase (hrošči, ptice, netopirji)

- Izločanje habitatnih dreves
- Puščanje odmrle biomase

Prepuščanje gozdov naravnemu razvoju

- ekocelice brez ukrepanja
- rezervatno varstvo
- odkup ali menjava gozdov

Vodni viri (dvoživke)

- Izdelava in vzdrževanje vodnih virov v gozdu

Ukrepi za gozdne kure in druge vrste ptic

- Določitev mirnih con
- Ekocelice z ukrepanjem (redčenja, nega habitata, nega gozdnega roba)
- Izločanje habitatnih dreves

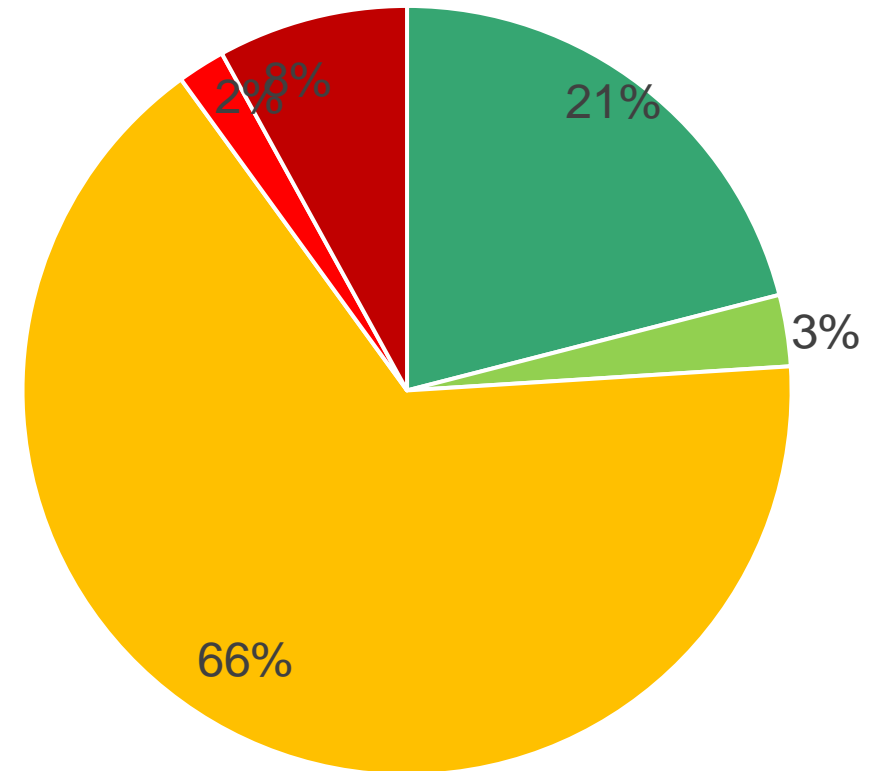
Ukrepi na območju GHT

- ukrepi obnove, nege in varstva
- odstranitev tujerodnih vrst in sadnja rastišču primernih vrst

Ukrepi v sektorju gozdarstvo

- Izvedba ciljev PUN v sektorju gozdarstvo je bila dobra
- V preteklosti ni bilo namenskih sredstev za ukrepe natura 2000
- Od leta 2018 so na voljo namenska sredstva gozdnega sklada za ukrepe na območjih natura 2000 v zasebnih gozdovih (med 750.000 in 1.000.000 € letno)
- Poudarek je bil namenjen ekocelicam in habitatnemu drevju

Izvedenost ciljev PUN za obdobje 2015 - 2020/22



- Izvedeno
- Delno izvedeno
- Ukrep spremenjen - ni izveden
- Se izvaja
- Ni izvedeno

Ukrepi v sektorju gozdarstvo – primer ekocelice

- Opis: načrtno prepuščanje dela gozda naravnemu razvoju (brez gospodarjenja za obdobje najmanj 20 let in brez načrtovanja gozdnih prometnic)
- Cilj: zagotavljanje območij brez aktivnega gospodarjenja (akumulacija odmrle in odmirajoče, ohranitev zaprtih in gospodarsko nezanimivih predelov za ohranjanje biotske raznovrstnosti).

Vrste:

triprsti detel, belohrbti detel, škrlatni kukuj, srednji detel, brazdar, mali muhar, divji petelin, močvirski krešič, stalna gnezdišča ujed, črne štoklje (skupaj približno 1 ha velikosti v radiju od gnezda)

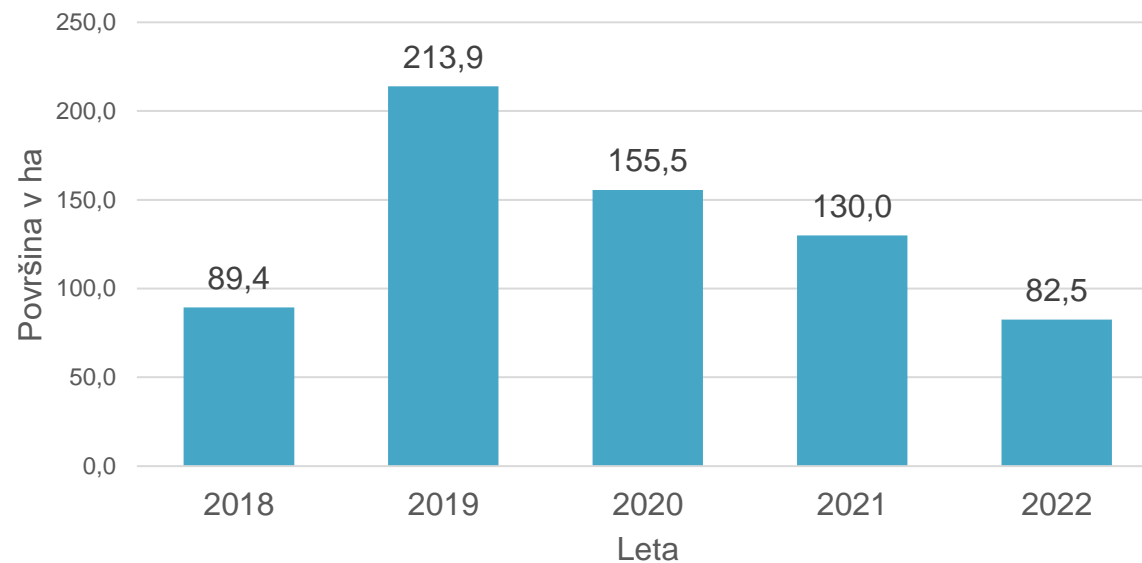
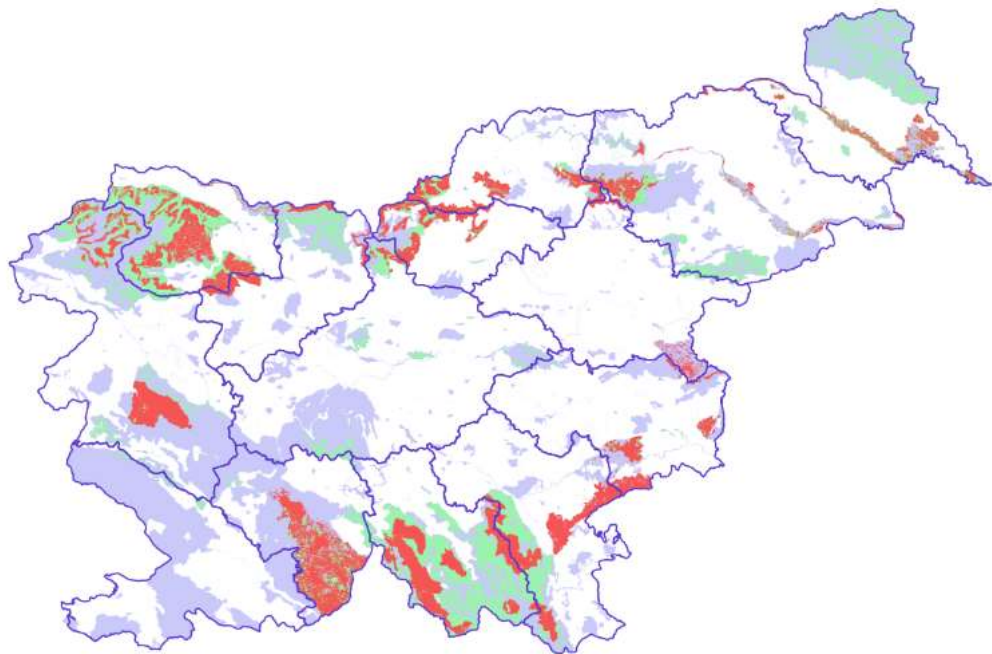
Habitatni tipi:

Barjanski gozdovi, Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); Javorovi gozdovi v grapah in na pobočnih gruščih, Kisloljubni smrekovi gozdovi, Obrečni hrastovo-jesenovo-brestovi gozdovi vzdolž velikih rek



Ukrepi v sektorju gozdarstvo – primer izločanje ekocelice

- Na podlagi upravljaljskih con so pripravljena prioriteta območja za izločanje ekocelic
- Pomembno izhodišče je poznavanje ekoloških zahtev vrst in območij prisotnosti vrst
- Ekocelice se izloči s sklenitvijo pogodbe z zasebnim lastnikom za obdobje 20 let
- V državnih gozdovih se ekocelice izločijo s soglasjem SiDG



Površine gozdov, izločene iz gospodarjenja v zasebnih gozdovih v zadnjih petih letih (700 ha)

Izzivi glede določanja ekocelic

- Razdrobljena gozdna posest (veliko število lastnikov, solasništvo)
- Kriteriji za določanje (včasih zelo primerni predeli tudi izven območij Natura 2000);
- V določenih predelih pomanjkljivi podatki o vrstah;
- Za vrste, ki so vezane na smreko nevarnost gradacij podlubnikov (izogibanje ranljivim sestojem, hudourniškim območjem);
- Ujme in neukrepanje (alternative?);
- Pri večjih lastnikih de minimis.



Ukrepi v sektorju gozdarstvo – primer habitatna drevesa

- Opis: načrtno prepuščanje posameznih dreves naravnemu razvoju, da služijo kot pomemben prehranjevalni oz. bivalni habitat varovanih vrst.
- Cilj ukrepa: zagotavljanje ohranjanja oz. povečanja količine odmrlega drevja in ohranjanja dreves, ki predstavljajo prehranjevalni oz. bivalni habitat varovanih vrst (predvsem posameznih ptic, hroščev in netopirjev).
- Izločena habitatna drevesa se prepušča naravnemu razvoju do končnega razkroja.
- V zasebnih gozdovih se sklene pogodba za odkup drevesa, v državnih gozdovih pa s soglasjem SiDG
- Prednostno se ukrep usmerja v drevje v razširjenem debelinskem razredu C (50 cm in več)



Vrste:	
belohrbti detel	mali skovik
triprsti detel	kozača
srednji detel	brazdar
širokouhi netopir	hrastov kozliček
veliki navadni netopir	črna štoklja
belovrati muhar	kačar
črna žolna pivka	mali klinkač
močvirski krešič	divji petelin (pevska drevesa)
škrlatni kukuj	belorepec
koconogi čuk	

Ukrepi v sektorju gozdarstvo – primer habitatna drevesa

Preglednica 32: Delež odmrle biomase ter število dreves v B+C debelinskih razredih znotraj upravljavskih con skupaj in po GGO

Osrednje cone (iz UC krovnih vrst ptic)	Površina gozda ha	DOLGOROČNI CILJ		Opomba	CILJ	GGO	STANJE				
		Ciljna količina v B in C razširjenem debelinskem razredu	Ciljni delež odmrle lesne biomase v LZ in B in C v LZ				Odmrta lesna biomasa			Število stoječih dreves B in C št./ha	
							Št. B+C (stoječih in ležečih odmrlih) št./ha	Delež A+B+C v celotni LZ (%)	Delež B+C v celotni LZ (%)		
Jelovica osrednja	7.622	Izloča se vsaj 5-7 stoječih dreves/ha v sestojih s prevladujočim drevjem premera nad 30 cm	več kot 50% v B in C	5%	Smiselno se upošteva delež gozdov brez gospodarjenja in delež gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja kjer je večji delež debele odmrle lesne biomase	poveča se	Bled	2	8,4	0,7	144
Julijske Alpe osrednja	25.229	Izloča se vsaj 5-7 stoječih dreves/ha v sestojih s prevladujočim drevjem premera nad 30 cm	več kot 50% v B in C	5%	Smiselno se upošteva delež gozdov brez gospodarjenja in delež gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja kjer je večji delež debele odmrle lesne biomase	poveča se ohrani se	Kranj Tolmin	5 9	6 13,6	1,9 5	145
Kamniško Savinjske Alpe osrednja	19.342	Izloča se vsaj 5-7 stoječih dreves/ha v sestojih s prevladujočim drevjem premera nad 30 cm	več kot 50% v B in C	5%	Smiselno se upošteva delež gozdov brez gospodarjenja in delež gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja kjer je večji delež debele odmrle lesne biomase	poveča se poveča se ohrani se poveča se	Bled Kranj Ljubljana Nazarje Slovenj Gradec	3 7 13 8 3	8,8 7,7 10,4 8,6 6,1	0,9 3,8 5,9 4 1,8	164
Karavanke osrednja	2.375	Izloča se vsaj 5-7 stoječih dreves/ha v sestojih s prevladujočim drevjem premera nad 30 cm	več kot 50% v B in C	5%	Smiselno se upošteva delež gozdov brez gospodarjenja in delež gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja kjer je večji delež debele odmrle lesne biomase	poveča se	Bled	8	7,6	1,8	223
Kočevsko osrednja	30.180	Izloča se vsaj 5-7 stoječih dreves/ha v sestojih s prevladujočim drevjem premera nad 30 cm	več kot 50% v B in C	5%	Smiselno se upošteva delež gozdov brez gospodarjenja in delež gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja kjer je večji delež debele odmrle lesne biomase	poveča se poveča se	Kočevje Novo mesto	5 1	4,2 3,7	2,5 0,5	135



Izzivi pri načrtnem puščanju odmrle biomase

- Ukrep primeren v gospodarsko zanimivih območjih (izloča se posamezna debela drevesa);
- Vrednost odškodnine je prenizka, da bi bilo zanimivo za lastnike;
- Predlaga se ustrezna sprememba pravilnika glede trenutne omejitve vrednosti kubika lesa (25 €/m³) (realna vrednost bi bila več kot 50 €/m³ oziroma cena trdega lesa vsaj v višini cene goli).
- cilj 5-7 odmrlih ali odmirajočih dreves B+C debelinskega razreda presega sedanjo omejitev 10 m³/ha;
- Sklene se pogodba, kar je precej dela za izločitev posameznih dreves;
- Nenehna kontrola ob sečnjah.



Izobraževanje in izmenjava izkušenj

- Izobraževanje je ključno za pravilno izvedbo ukrepov
- V letu 2022 in 2023 izvedena izobraževanja glede vrst in ukrepov:
 - Načrtovanje in umeščanje ukrepov za izboljšanje stanja GHT in vrst na območju natura 2000
 - Ukrepi v okolju divjadi
 - Obnova in vzdrževanje vodnih virov v gozdu
 - Dvoživke in ukrepi za njihovo varstvo v gozdu
 - Invazivne tujerodne vrste rastlin
 - Predavanja in terenske delavnice s področja fitocenologije



Izzivi za prihodnje obdobje

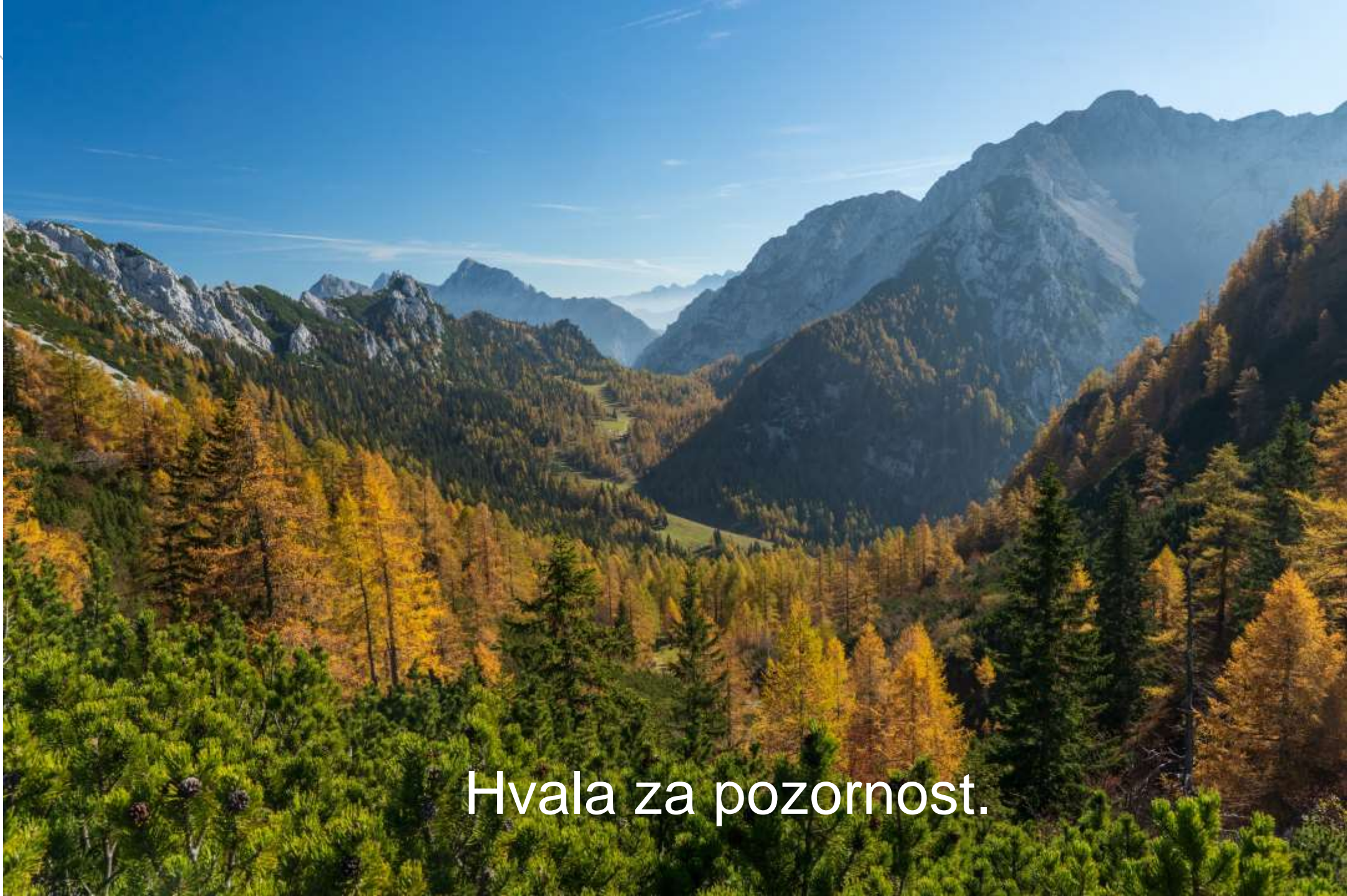
- Ohraniti dobro sodelovanje med ZRSVN in ZGS.
- Nadgrajevati znanje o vrstah in ustreznih habitatih.
- Izboljšanje kvalitete podatkov o stanju populacij gozdnih vrst (ptic, hroščev, netopirjev...) v konkretnih območjih Natura 2000.
- Upravljalvske cone oblikovane enotno in centralno vodene v enem sloju – možnost avtomatskega vključevanja v različne terenske aplikacije



Osnova za pravilne ukrepe, omejitve na pravih lokacijah

- Še naprej zagotavljati sredstva za ukrepe v območjih natura 2000.





Hvala za pozornost.